

OVER PARENDE SLAKKEN, EEN ZIEKE (?) *CEPAEA* EN EEN GEVECHT....

H. Reneman

Mating snails, a sick (?) *Cepaea* and a fight...

Observations of the author: how snails make love and troubles with a sick snail – that was not sick at all! The introduction of a new snail results in a fight with an other *Cepaea*...

Mijn slakken zijn allemaal gezond en wel uit hun winterslaap gekomen en bruisen nu van activiteit en hebben echt de lente in hun kop.

Als ze elkaar tegenkomen maken ze contact door elkaar met hun steeltjesogen aan te raken en af te tasten. Soms trekken ze razendsnel hun steeltjes weer in, om vervolgens weer door te gaan met aanraken en aftasten, waarbij ze om elkaar heen draaien. Het is een heel subtiele en sierlijke communicatie, bijna een ballet, waarbij ik me afvraag, wat er allemaal in deze kennismaking uitgewisseld wordt. Een belangrijk onderwerp is in elk geval de omvang van het huis: als de huizen te veel in maat verschillen, gaat de kennismaking niet door..... Vervolgens draaien ze lang om elkaar heen, elkaar steeds aanrakend. Uit de wang groeit het geslachtsorgaan (bij de *Helix*-en is dat wit van kleur, bij de *Cepaea*'s donkergrijs), dat ze vervolgens tegen elkaar aandrukken. Soms krimpt één van de twee hierbij even helemaal in elkaar. Uiteindelijk blijven ze heel lang zo zitten en vallen vaak in slaap terwijl ze nog aan elkaar vastzitten. Een enkele keer maken ze er een vluggertje van, en is alles binnen een half uur gebeurd.

Twee van de vijf *Helix*-en kunnen af en toe behoorlijk zitten klieren, ze sjezen dan op topsnelheid (met hun ogen maximaal uitgestrekt) de hele bak rond, klimmen op de huizen van andere slakken, of bonken er tegenaan.

Soms probeert een *Helix* een *Cepaea* het hof te maken – ik heb nog nooit gezien dat het omgekeerde gebeurde. Dan draaien ze weliswaar een tijd om elkaar heen, maar als puntje bij paaltje komt gaat het feest toch niet door. Mengen de verschillende soorten zich nooit? Een keer zag ik hoe een *Cepaea* ('Streep') een opdringerige *Helix* als het ware een kopstoot (nogal hard en snel) gaf alsof hij wilde zeggen: Sodemieter op, man!

De eerste eitjes zijn ook al weer gelegd.

En dan krijg ik ineens te maken met een zieke slak. 'Streep' zit al een paar dagen op zijn lievelingsplekje (een stuk eierschil) en hangt slap uit zijn huis. Hij reageert nauwelijks, beweegt niet, lijkt me half bewusteloos, zijn ogen zijn half ingetrokken, en zijn staart hangt volledig buitenboord (normaal is de staart altijd in het huis als ze slapen, ze zijn dan natuurlijk minder kwetsbaar). Ik heb geen idee wat ik met een zieke slak aanmoet, ik heb zijn lievelingseten (een stukje komkommer) maar vlak bij zijn kop gelegd, en besproei hem af en toe wat met de plantenspuit (dat vinden ze altijd heerlijk!) om het hem zo comfortabel mogelijk te maken en verder maar afwachten.

Een paar dagen later komt dan de grote verrassing, en tevens de verklaring van zijn 'ziekte': Hij (of beter, zij!) heeft een enorme hoeveelheid eitjes gelegd, en ik denk dat het aanmaken van al die eitjes haar energieloosheid verklaart, en dat dat ook de reden is, waarom zij haar

staart buiten haar huis liet hangen. Ze moest ook wel, want haar huis was gewoon overvol!

Enkele weken later vond ik op een wandeling in Meyendel een erg mooie *Cepaea*, met vijf helderglanzende, donkere strepen, die ik mee naar huis nam en in mijn slakkenbak zette. Deze nieuwkomer deed de eerste dag niets anders dan eten, en bemoeide zich totaal niet met de andere slakken. De volgende dag was ik getuige van een gevecht tussen deze nieuwe slak en één van de andere *Cepaea*'s.

Ik wist niet dat slakken, die ik altijd als rustige, vredelievende dieren beschouwde, agressief konden zijn en met elkaar vochten, maar dat doen ze dus wel, en stevig ook! Een vergissing met hun paringsritueel is uitgesloten, want dit ziet er echt totaal anders uit, het is pure agressie in plaats van het sierlijk en harmonieus om elkaar heen draaien. Ze verhieven zich zo hoog mogelijk om dan, met wijd open bek, een razendsnelle, felle uithaal te doen. Ze leken met name in de steeltjes van de tegenstander te willen bijten, die ze natuurlijk vliegensvlug introk. Dit ging een hele tijd zo door, fel en supersnel (wie beweert dat slakken langzaam zijn, vergist zich toch echt, ze kunnen niet hard lopen omdat ze geen pootjes hebben, maar verder zijn het snelle, sterke en soepele dieren).

Ik heb het einde van de strijd helaas niet kunnen afwachten, maar was de volgende dag toch wel opgelucht toen ik zag dat de twee tegenstanders allebei nog in het bezit van beide ogen waren.... Ik heb trouwens nog nooit een slak gezien die maar één steeltje had, maar na het zien van dit gevecht lijkt het me niet ondenkbaar dat er een slak serieus verwond kan raken.....

Ik denk, dat ik getuige was van iets heel zeldzaams, want in het hele jaar dat ik slakken als huisdier hou en hun gedrag observeer heb ik alleen deze ene keer zo'n gevecht kunnen zien. Het enige, dat een beetje in de buurt kwam, was de uitval van 'Streep' tegen de opdringerige *Helix*. Misschien heeft het te maken met de introductie van een nieuwe slak bij de anderen? Hebben slakken dan een territorium? Ze hebben wel min of meer vaste slaapplekken, maar de slak is in mijn ogen een typisch 'vaak, maar niet altijd'-dier, want juist als je verwacht dat individu A wel weer op zijn vaste plekje zal slapen doet hij dat niet. In elk geval werd de nieuweling later 'geaccepteerd' en kon hij laten zien dat hij ook heel vreedzaam en teder een andere *Cepaea* het hof kan maken, en een aantal dagen later legde ze eitjes.

Ik zou graag willen weten of iemand anders dergelijk agressief gedrag bij slakken wel eens heeft gezien!

Adres van de auteur:
Paardenmarkt 25
2611 PB Delft
E-mail: hannyreneman@planet.nl